

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 608/2015-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Liptovského družstva OBNOVA, družstvo, Družstevná 2221, Liptovský Mikuláš, zastúpeného Advokátskou kanceláriou SKLEGAL s. r. o., Dvořákovo nábrežie 10, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Pavla Poliaka, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 Cob 448/2014 z 19. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Liptovského družstva OBNOVA, družstvo, o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2015 doručená sťažnosť Liptovského družstva OBNOVA, družstvo, Družstevná 2221, Liptovský Mikuláš (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou SKLEGAL s. r. o., Dvořákovo nábrežie 10, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Pavla Poliaka, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Cob 448/2014 z 19. marca 2015.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

«V konaní, ktoré je Okresným súdom Liptovský Mikuláš vedené pod sp. zn. 9 Cb/33/2014, sa Sťažovateľ ako žalobca domáha voči žalovanému – spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu Žilina, oddiel: Sa, vložka číslo: [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) náhrady škody vo výške 681.125,82 EUR s prísl.

Návrhom na oslobodenie od súdnych poplatkov zo dňa 02. 10. 2014, ktorý bol Okresnému súdu Liptovský Mikuláš doručený dňa 06. 10. 2014, doplneným písomným podaním zo dňa 03. 10. 2014, doručeným Okresnému Liptovský Mikuláš súdu dňa 06. 10. 2014, požiadal Sťažovateľ Okresný súd Liptovský Mikuláš o oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, pričom na preukázanie svojich majetkových pomerov predložil súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka. Sťažovateľ požiadal Okresný súd Liptovský Mikuláš o oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, nakoľko:

- (i) záväzky Sťažovateľa predstavujú sumu vo výške 686.512,96 EUR;
- (ii) stav pohľadávok Sťažovateľa predstavuje sumu vo výške 165,96 EUR;
- (iii) Sťažovateľ vynaložil na projekt „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov a príprava paliva“ sumu vo výške 280.366,37 EUR;
- (iv) Sťažovateľ sa vďaka porušovaniu povinností zo strany Žalovaného stal platobne neschopným.

Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením č. k. 9 Cb/33/2014-94 zo dňa 20. 10. 2014 priznal Sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu 50 %. Na základe odvolania Sťažovateľa Porušovateľ Rozhodnutím potvrdil uznesenie Okresného súdu

Liptovský Mikuláš č. k. 9 Cb/33/2014-94 zo dňa 20. 10. 2014. V zmysle Rozhodnutia je tak Sťažovateľ povinný zaplatiť súdny poplatok vo výške 16.596,75 EUR.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že Porušovateľ po opätovnom posúdení majetkových pomerov Sťažovateľa priznal Sťažovateľovi na základe Rozhodnutia čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom v súlade s Rozhodnutím je Sťažovateľ povinný zaplatiť súdny poplatok, ktorý Sťažovateľ objektívne nie je schopný zaplatiť. Výška súdneho poplatku je pre Sťažovateľa likvidačná a obmedzujúca jeho prístup k nestrannému a nezávislému súdu.

S ohľadom na túto skutočnosť, máme za to, že Porušovateľ sa pri rozhodovaní v otázke oslobodenia Sťažovateľa od súdnych poplatkov dôsledne nevyrovnal s konkrétnymi okolnosťami prípadu Sťažovateľa a vychádzal iba z formálnej dikcie ustanovenia § 138 OSP. Takýto postup Porušovateľa, výklad a aplikácia ustanovenia §138 OSP je nesprávny a je porušením práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, nakoľko predstavuje reálnu a objektívnu prekážku prístupu Sťažovateľa k súdu.

V dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku bude konanie, v ktorom sa Sťažovateľ domáha ochrany svojich práv a právom chránených záujmov, zastavené.

Zmyslom práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je však umožniť každému reálny prístup k súdu.

Právo na prístup k súdu je tak treba vykladať a chápať v materiálnom zmysle, kedy len formálne daná možnosť uplatňovať si svoje práva na súde bez materiálneho zabezpečenia, a to aj prostredníctvom oslobodenia od súdnych poplatkov, nepredstavuje, resp. je v rozpore s obsahom práva na súdnu ochranu a práva na prístup k súdu.

Podľa nášho názoru za situácie, kedy súd prizná Sťažovateľovi čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov, v dôsledku ktorého je povinný zaplatiť súdny poplatok vo výške 16.596,75 EUR, pričom majetkové pomery Sťažovateľa úhradu súdneho poplatku v uvedenej výške neumožňujú, takýto postup súdu je nepochybne v rozpore s ústavným právom na súdnu a inú právnu ochranu, a na reálny prístup k nestrannému a nezávislému súdu za účelom ochrany práv a právom chránených záujmov...

Nariadenie dočasného opatrenia

Vzhľadom na to, že Porušovateľ vydaním Rozhodnutia odňal Sťažovateľovi právo na prístup k súdu a Rozhodnutie porušuje právo Sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie (článok 46 Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), a ďalším konaním prvostupňového súdu, a to najmä zastavením konania v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku, by tak dochádzalo k ďalším zásahom do ústavou chránených práv Sťažovateľa, je dôvodné podanie návrhu na nariadenie dočasného opatrenia, ktorým by Ústavný súd Slovenskej republiky odložil vykonateľnosť Rozhodnutia, a to až do doby, dokým Ústavný súd Slovenskej republiky nerozhodne o sťažnosti Sťažovateľa a o porušení základných práv Sťažovateľa.»

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„ 1. Základné právo Sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu (článku 46 Ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené (článok 6 ods. 1 Dohovoru) boli porušené rozhodnutím Krajského súdu v Žiline č. k. 13 Cob/448/2014 zo dňa 19. 03. 2015.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline č. k 13 Cob/448/2014 zo dňa 19. 03. 2015, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Krajskému súdu v Žiline povinnosť uhradiť Sťažovateľovi trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky do 7 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Sťažovateľ namieta, že všeobecné súdy odmietli poskytnúť ochranu jeho základnému právu na súdnu ochranu, a v tejto súvislosti tvrdí, že napadnutým uznesením krajského súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), podľa ktorej odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky, ak záver súdu o tejto otázke nie je správny a konanie v skutočnosti nedostatkom podmienky konania netrpí (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 61/03 – pozri právna databáza ASPI, judikatúra k § 239 OSP).

Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 237 písm. f) OSP. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

Sťažovateľ však v danej veci v sťažnosti neuvádza, či dovolanie v tejto veci podal, pričom ani ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jeho predbežného prerokovania nezistil, že by uvedený právny prostriedok nápravy sťažovateľ využil. Vzhľadom na uvedené obstojí záver, že sťažovateľ nevyčerpal mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho práv účinne poskytoval a na ktorého použitie bol oprávnený v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, čo zakladá neprípustnosť jeho sťažnosti. Sťažovateľ ani len netvrdil (a tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol jeho sťažnosť v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 300/2011, III. ÚS 342/2013) podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú. S prihliadnutím na uvedené sa ústavný súd bližšie nezaoberal ani argumentáciou sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu jeho označených práv a ďalšími požiadavkami uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2015